

Motion av Ingela Nylund Watz m.fl. om att infoga AB Storstockholms Lokaltrafik i övriga lanstingskoncernen

Lagen (1997:734) om viss kollektivtrafik innebär att kommuner och/eller landsting är länstrafikansvariga. Ansvaret är gemensamt och deras uppgifter skall handhas av en trafikhuvudman. I Stockholms län anger lagen särskilt att landstinget skall vara trafikhuvudman. I egenskap av länstrafikansvarig trafikhuvudman åligger det Stockholms läns landsting att främja en tillfredställande trafikförsörjning och ta ansvar för den lokala och regionala persontrafiken.

AB Storstockholms Lokaltrafik har av landstingsfullmäktige fått ansvaret för den ordinarie kollektivtrafiken med buss och spårbunden trafik. Det åligger AB SL att rapportera till landstingsfullmäktige, från vilken man får inriktningsbeslut, budget etc. AB SL utgör i sig självt en egen koncern skild från den övriga landstingskoncernen och i AB SL ingår vidare ett antal hel- eller delägda dotterbolag. Formellt sett är det landstingsfullmäktige som utövar ägarstyrningen av AB SL.

Landstingets andra trafikbolag, Waxholms Ångfartygs Aktiebolag (WÅAB), som av landstinget fått ansvaret för båttrafiken har en verksamhet som är bär stora likheter AB SL – om än i mindre skala – det vill säga det är ett aktiebolag med en politiskt sammansatt styrelse och en funktionsindeldad intern organisation. En central skillnad är dock att WÅAB ingår i den koncern, Landstingshuset AB, som landstinget bildat för att samla sitt ägande i olika bolag. Detta innebär även landstingsstyrelsen kan utöva den formell ägarstyrning av bolaget.

Styrelsen för Landstingshuset AB har för närvarande personsamband med landstingsstyrelsens strategiska utskott, vilket har till uppgift att särskilt bereda landstingets övergripande ägarstyrning samt de samlade investeringsfrågorna. Investeringarna i kollektivtrafiken är av stort omfång, men uppföljningsansvaret för dessa är genom landstingsstyrelsens underordnade roll visavi AB SL inte lika tydlig och en aktiv ägarstyrning kan inte utövas i samma grad som för övrig verksamhet.

Det är en märklighet och inte särskilt ändamålsenligt att AB SL inte underställts landstingsstyrelsens formella ägarstyrning på motsvarande sätt som övriga landstingsägda bolag. Inte minst är det olyckligt med tanke på att landstinget ytterst har ett i lag reglerat ansvar i sin roll som trafikhuvudman, ett ansvar som aldrig kan överlåtas på ett enskilt bolag.

Genom att organisatoriskt inlemma AB SL i den övriga landstingskoncernen och ägarbolaget Landstingshuset AB skulle förutsättningarna för en bättre styrning av trafikverksamheten stärkas.

För det första kan då ägaren ges en roll för att knyta den regionala utvecklingsplanen (RUFSS) till planeringen av AB SL:s planering. I dagsläget kan ifrågasättas om det finns en tillräcklig koppling mellan RUFSS, landstingets budget och den strategiska och operativa planeringen inom AB SL. Den övergripande inriktningen för trafikverksamheten finns med som en integrerad del i RUFSS. Den innehåller dock ingen finansiering, inga tidsplaner och inga genomförandeanalyser. Sådana finns inte heller i något annat dokument, exempelvis i form av en separat trafikstrategi. Istället utarbetas för närvarande inom AB SL en strategisk plan. Här tas också verksamhetsplan och budget fram, men hela detta arbete hanteras inom ramen för SL:s styrelse och tjänstemannaledning. Ansvarskedjan, vem som gör vad och vem som rapporterar till vem (beredning, samråd och beslut) riskerar bli otydlig i förhållande till RUFSS övergripande mål och riktlinjer.

För det andra kan samverkan mellan landstingsstyrelsens förvaltning (LSF) utvecklas i den löpande ekonomiska rapporteringen – inte minst rörande investeringsfrågorna. Framför allt skulle löpande rapportering från bolaget även formellt passera landstingsstyrelsen och de frågor som ägaren vill ha belysta i rapporteringen kan då bli tydligt adresserade.

För att tydliggöra förutsättningarna för AB SLs operativa verksamhet är det, för det tredje, viktigt att också i övrigt kunna ha en tydlighet i ägarstyrningen via särskilda ägardirektiv och reglementen, något som underlättas avsevärt om AB SL ingår i samma struktur för ägarstyrning som landstingets övriga bolag. På så sätt ges bland annat ett tydligare uppföljningsansvar för de av landstinget fastställda besluten av policykaraktär.

Med anledning av ovanstående föreslås landstingsfullmäktige besluta

att AB Storstockholms Lokaltrafik skall infogas i den koncern, Landstingshuset AB, som landstinget bildat för att samla sitt ägande i olika bolag samt att landstingsstyrelsen därmed ges en formell och definierad roll att utöva ägarstyrningen av bolaget.

Stockholm den 6 mars 2008

Ingela Nylund Watz

Lars Dahlberg

Anna Kettner